

אספרין תרופה מפתיעה

זה אלפי שנים ידועות סגולותיו של עץ הערבה לשיכון כאבים ולהורדת טמפרטורת הגוף. יותר מאלפיים שנים חלפו עד שנחשף סוד הקסם של העץ: כימאים גילו שהקליפה והעלים של עץ הערבה מכילים חומר שממנו מייצרים את התרופה אספרין. אספרין מוכר לרבים כתרופה להקלת כאבים ולהורדת טמפרטורת הגוף. בשנים האחרונות התרחב מאוד המחקר על אספרין ונבדקה השפעתו על מחלות שונות. במחקר שנערך בארצות הברית ניתן אספרין לקבוצה גדולה של גברים במגוון גילים מעל גיל ארבעים, מדי יום במשך תקופה ארוכה. נמצא כי מספר הלוקים בהתקפי לב בקרב הגברים שקיבלו אספרין היה קטן ב-44% ממספר הלוקים בהתקף לב בקרב קבוצת גברים מקבילה שלא קבלה אספרין.

איך יכול אספרין לסייע בהצלחה בטיפול בתופעות שונות? הסתבר שהמכנה המשותף לכל התופעות שהאספרין משפיע עליהן, הוא עיכוב יצירת החומר פרוסטגלנדין בתאים. הפרוסטגלנדין הוא חומר כימי המיוצר בתאי הגוף וממלא תפקידים רבים. בין השאר, הוא גורם להעלאת טמפרטורת הגוף בעקבות פלישת חיידקים, מזרז קרישת דם ומסייע בהכנת הרחם ללידה. משום שאספרין מעכב את יצירת החומר פרוסטגלנדין, הוא ניתן לאנשים שסובלים מיתר קרישת דם, העלולה לגרום להפרעה באספקת הדם למוח. אין ספק שהאספרין הוא תרופה יעילה, אך צריך להיות ערים לכך שהוא גורם, במקרים מסוימים, לתופעות לוואי כמו דימומים.

שאלה 1

- א. מדוע כללו במחקר שנערך בארצות הברית גם קבוצת גברים שלא לקחו אספרין?
- ב. על מה צריך להקפיד כאשר בוחרים בקבוצה זו? פרטו.

שאלה 2

בעקבות ממצאי המחקר ובגלל שמחלות לב ידועות כגורם תמותה מס' 1 בעולם המערבי, הועלתה הצעה להמליץ על לקיחת אספרין ולספקו כתרופה מונעת לאוכלוסייה הבוגרת מעל גיל 50. ציינו לפחות שני נימוקים **בעד** ההצעה ולפחות שני נימוקים **נגד** ההצעה.

שאלה 3

שם הקטע "אספרין תרופה מפתיעה". מה הפתיע במחקר על האספירין?

שאלה 4

סדרו את האירועים הבאים על פי הרצף הנכון (1=שלב ראשון, 2=שלב שני וכו'). העזרו גם בקטע המידע.

- א. אספרין מעכב יצירת פרוסטגלנדין. ____
- ב. אספרין נקלט במערכת העיכול ועובר מתאי דופן המעי אל הדם. ____
- ג. עיכוב ביצירת פרוסטגלנדין משפיע על טסיות הדם. ____
- ד. אספרין עובר עם זרם הדם ונספג בתאי הגוף. ____
- ה. פחות טסיות דם שוקעות בדפנות כלי הדם. ____

שאלה 5

א. סמנו ליד כל אחד מההיגדים הבאים, נכון או לא נכון:

1. אפשר לתת אספרין להקלת כאבים של אישה לפני לידה.	נכון	לא נכון
2. אפשר לתת אספרין להורדת טמפרטורת הגוף לגבר מעל גיל 50 חולה המופיליה (דממת).	נכון	לא נכון
3. אפשר לתת אספרין למניעת כאבים לאחר עקירת שן.	נכון	לא נכון

ב. הוסיפו נימוק להיגד מס' 1.